

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 3 december 2021

1050/2021

Lag om ursprungsgarantier för energi

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om ursprungsgarantier för el, gas, väte, värme och kyla samt om certifiering av ursprunget för energi genom ursprungsgarantier. Denna lag innehåller dessutom bestämmelser om angivande av ursprunget för el.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *ursprungsgaranti* ett elektroniskt dokument som utgör bevis för att en viss andel el- eller mängd energi har producerats med förnybara energikällor, kärnkraft eller högeffektiv kraftvärme eller av spillvärme eller spillkyla,
- 2) *förnybara energikällor* energi från förnybara, icke-fossila energikällor, dvs. vindenergi, solenergi, geotermisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft samt biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk och biogas,
- 3) *förnybar gas* biogas och gas som produceras med förnybara energikällor, med undantag för väte,
- 4) *el som producerats med förnybara energikällor* el som producerats i kraftverk där enbart förnybara energikällor används samt den andel av elen som producerats med förnybara energikällor i kraftverk där både förnybara och andra energikällor används,
- 5) *värme och kyla som producerats med förnybara energikällor* värme och kyla som producerats i energiproduktionsanläggningar där enbart förnybara energikällor används samt den andel av värmen och kylan som producerats med förnybara energikällor i energiproduktionsanläggningar där både förnybara och andra energikällor används,
- 6) *spillvärme* oundviklig värme som genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som förflyktigas

RP 87/2021
EkUB 30/2021
RSv 161/2021

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 (32018L2001); EUT L 328, 21.12.2018, s. 82
Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 (32019L0944); EUT L 158, 14.6.2019, s. 125

oanvänd i luft eller vatten om det inte finns tillgång till ett fjärrvärme- eller fjärrkylsystem, detta om en kraftvärmeprocess har använts eller kommer att användas eller om kraftvärmeproduktion inte är möjlig,

7) *spillkyla* oundviklig kyla som genereras som biprodukt i industrianläggningar eller anläggningar för kraftproduktion, eller inom tjänstesektorn, och som förflyktigas oanvänd i luft eller vatten om det inte finns tillgång till ett fjärrvärme- eller fjärrkylsystem, detta om en kraftvärmeprocess har använts eller kommer att användas eller om kraftvärmeproduktion inte är möjlig,

8) *kraftvärme* samtidig framställning i en och samma process av värmeenergi och elektrisk energi eller mekanisk energi,

9) *högeffektiv kraftvärme* kraftvärme som uppfyller kriterierna enligt bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG,

10) *el som producerats med högeffektiv kraftvärme* sådan el som framställts i en process i samband med produktion av nyttiggjord värme och som beräknats i enlighet med de metoder som anges i bilaga I till det i punkt 9 nämnda direktivet,

11) *apparater för egen förbrukning* sådana anordningar och aggregat som behövs i ett kraftverk för att producera el eller el och värme och för att upprätthålla produktionsberedskapen, eller för att undanröja eller minska de miljöolägenheter som kraftverket orsakar, och om vilka det föreskrivs i bestämmelser som utfärdats med stöd av 2 § i lagen om punktskatt på elström och vissa bränslen (1260/1996),

12) *värme för eget bruk* värme som endast används för en sådan anläggnings behov som producerar värme och el eller endast värme, såsom uppvärmning av byggnader relaterade till värmeproduktion, föruppvärmning av en produktionsanläggning, behandling, torkning och uppvärmning av bränsle, för annan värmeproduktion och upprätthållande av produktionsberedskap samt produktionsanläggningens värmesvinn,

13) *residualmix för el* medlemsstatens totala årliga energimix vid elproduktionen, med undantag för den del som omfattas av annullerade ursprungsgarantier,

14) *elförbrukare* slutförbrukare av el samt fysiska eller juridiska personer som levererar el endast till andra bolag inom samma koncern eller inom en fastighet eller därmed jämförbar fastighetsgrupp via ett internt nät,

15) *slutförbrukare av el* en kund som köper el för eget bruk,

16) *gasförbrukare* slutförbrukare av gas samt fysiska eller juridiska personer som levererar gas endast till andra bolag inom samma koncern eller inom en fastighet eller därmed jämförbar fastighetsgrupp via ett internt nät,

17) *väteförbrukare* en kund som köper väte för eget bruk samt fysiska eller juridiska personer som levererar väte endast till andra bolag inom samma koncern eller inom en fastighet eller därmed jämförbar fastighetsgrupp via ett internt nät,

18) *förbrukare av värme och kyla* en slutförbrukare av värme och kyla samt en slutkund av värme och kyla,

19) *energiförsäljare* leverantör av el, gas, väte, värme och kyla,

20) *bedömningsorgan* en av tillsynsmyndigheten godkänd sammanslutning som är verksam inom EES-området och uppfyller kraven för bedömningsorgan enligt 25 § 1 mom.

3 §

Ursprungsgarantier för energi

Registerföraren för det ursprungsgarantiregister för el som avses i 21 § 1 mom. får bevilja ursprungsgarantier för el som producerats med förnybara energikällor och kärnkraft samt för el som producerats med högeffektiv kraftvärme. Om elen produceras med högeffektiv kraftvärme genom användning av förnybara energikällor beviljar registerföraren för

ursprungsgarantiregistret för el för den producerade elen endast ursprungsgaranti för förnybar el. Ursprungsgaranti för el får inte beviljas för energi som förbrukas i kraftverkets apparater för egen förbrukning.

Registerföraren för det ursprungsgarantiregister för gas som avses i 21 § 2 mom. får bevilja ursprungsgaranti för förnybar gas. Ursprungsgaranti för gas får inte beviljas för förnybar gas som förbrukas i produktionsprocessen av förnybar gas.

Registerföraren för det ursprungsgarantiregister för väte som avses i 21 § 3 mom. får bevilja ursprungsgaranti för väte som producerats med förnybara energikällor.

Registerföraren för det ursprungsgarantiregister för värme och kyla som avses i 21 § 4 mom. får bevilja ursprungsgaranti för värme och kyla som producerats med förnybara energikällor. Registerföraren för ursprungsgarantiregistret för värme och kyla får dessutom bevilja ursprungsgaranti för spillvärme och spillkyla. Ursprungsgarantier för värme och kyla får inte beviljas för värme för eget bruk.

4 §

Uppgifter i en ursprungsgaranti

En ursprungsgaranti ska innehålla information om produktionssätt och energikällor samt ett omnämnande av produktionstidpunkt och produktionsplats för den energi som beviljats ursprungsgaranti. En ursprungsgaranti som beviljats för el som producerats med högeffektiv kraftvärme genom användning av förnybara energikällor ska dessutom ange användning av högeffektiv kraftvärme.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska ingå i en ursprungsgaranti får utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Standardenhet och giltighetstid för ursprungsgarantier

Den standardenhet som ska användas för ursprungsgarantier är en megawattimme. Endast en enda ursprungsgaranti för energi får beviljas för varje energienhet som produceras.

En ursprungsgaranti är giltig i 12 månader från den sista dagen för produktion av den energi som avses i ursprungsgarantin.

6 §

Residualmix för el

Tillsynsmyndigheten ska beräkna elens residualmix för en period av ett kalenderår och publicera den årligen före utgången av juni det följande året. När residualmixen beräknas ska det säkerställas att energienheter som producerats med förnybara energikällor samt energienheter som producerats med kärnkraft beaktas endast en gång.

Tillsynsmyndigheten ska meddela sådana för beräkningen av residualmixen behövliga föreskrifter för registerföraren för ursprungsgarantiregistret för el och elförsäljarna som gäller de tidsfrister som ska iakttas vid hänförande av använda ursprungsgarantier till ett visst kalenderår samt vid lämnande av uppgifter om detta till tillsynsmyndigheten.

Elförsäljare, elproducenter och elförbrukare ska i de situationer som föreskrivs i 7 § och elförsäljare i de situationer som föreskrivs i 19 och 20 § använda den senaste residualmixen senast tre månader efter att den publicerades.

Närmare bestämmelser om beräkningen av residualmixen för el får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Certifiering av energins ursprung

7 §

Skyldighet att certifiera ursprunget för el med ursprungsgaranti

En elförsäljare som till elförbrukare säljer el som producerats med förnybara energikällor eller kärnkraft ska certifiera ursprunget för den sålda el som producerats med förnybara energikällor och kärnkraft. Mängden el som producerats med förnybara energikällor och kärnkraft, eller andelen sådan el av den mängd el som sålts, certifieras senast vid en tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer med ett motsvarande antal ursprungsgarantier som annullerats enligt 12 §.

En elproducent som i annan affärsverksamhet än affärsverksamhet i anslutning till försäljning av el lämnar sina kunder uppgifter om ursprunget för den el som producenten använder, ska i enlighet med 1 mom. certifiera ursprunget för el som producerats med förnybara energikällor och kärnkraft.

En elförbrukare som i sin marknadsföring anger att den el som används har producerats med förnybara energikällor eller kärnkraft, ska certifiera elens ursprung i enlighet med 1 mom. eller på något annat sätt kunna visa att den el som använts har certifierats i enlighet med 1 mom. En elförbrukare som producerar el för eget bruk med förnybara energikällor i en elproduktionsanläggning eller i flera produktionsanläggningar som bildar ett kraftverk med en nominell effekt på under en megavoltampere och som i sin marknadsföring anger att den el som används har producerats med förnybara energikällor, behöver inte certifiera ursprunget för den el som använts och producerats för eget bruk med motsvarande mängd annullerade ursprungsgarantier, om ursprungsgarantier inte har ansökts för elen.

8 §

Skyldighet att certifiera ursprunget för gas med ursprungsgaranti

En gasförsäljare som säljer förnybar gas till gasförbrukare ska certifiera ursprunget för den sålda gasen. Mängden förnybar gas eller andelen förnybar gas av den sålda gasen certifieras senast vid en tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer med motsvarande mängd ursprungsgarantier som annullerats enligt 12 §. Gasens förnybara ursprung behöver dock inte certifieras med ursprungsgarantier, om gasen levereras för förbrukning via en gasledning som inte är en del av ett sådant naturgasnät som omfattas av ett i 2 kap. i naturgasmarknadslagen (587/2017) avsett tillstånd och ursprungsgarantier inte har ansökts för gasen. Gasens förnybara ursprung behöver inte heller certifieras med ursprungsgarantier i situationer där gasen används inom samma fastighet eller därmed jämförbar fastighetsgrupp där gasen har producerats och ursprungsgarantier inte har ansökts för gasen i fråga.

En gasproducent som i annan affärsverksamhet än affärsverksamhet i anslutning till försäljning av gas lämnar sina kunder uppgifter om ursprunget för den gas som producenten använder ska i enlighet med 1 mom. certifiera ursprunget för förnybar gas.

En gasförbrukare som i sin marknadsföring anger att den använder förnybar gas ska i enlighet med 1 mom. certifiera ursprunget för gasen eller på något annat sätt kunna visa att den gas som använts har certifierats i enlighet med 1 mom.

9 §

Skyldighet att certifiera ursprunget för väte med ursprungsgarantier

En väteförsäljare som säljer förnybart väte till väteförbrukare ska certifiera ursprunget för det väte som sålts. Mängden förnybart väte eller andelen förnybart väte av det sålda vätet certifieras senast vid en tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer med motsvarande mängd ursprungsgarantier som annullerats enligt 12 §. Vätets förnybara ursprung behöver dock inte certifieras med ursprungsgarantier, om vätet levereras för förbrukning via en gasledning som inte är en del av ett sådant naturgasnät som omfattas av ett i 2 kap. i naturgasmarknadslagen avsett tillstånd och ursprungsgarantier inte har ansökts för vätet. Vätets förnybara ursprung behöver inte heller certifieras med ursprungsgarantier i situationer där vätet används inom samma fastighet eller därmed jämförbar fastighetsgrupp där vätet har producerats och ursprungsgarantier inte har ansökts för vätet i fråga.

En väteproducent som i annan affärsverksamhet än affärsverksamhet i anslutning till försäljning av väte lämnar sina kunder uppgifter om ursprunget för det väte som producenten använder ska i enlighet med 1 mom. certifiera ursprunget för det förnybara vätet.

En väteförbrukare som i sin marknadsföring anger att den använder förnybart väte ska i enlighet med 1 mom. certifiera ursprunget för vätet eller på något annat sätt kunna visa att det väte som använts har certifierats i enlighet med 1 mom.

10 §

Skyldighet att certifiera ursprunget för värme och kyla med ursprungsgaranti

En försäljare av värme och kyla som till förbrukare av värme och kyla säljer värme eller kyla som producerats med förnybara energikällor eller spillvärme eller spillkyla ska certifiera ursprunget för energin. Mängden värme och kyla som producerats med förnybara energikällor samt spillvärme och spillkyla eller andelen sådan värme och kyla eller spillvärme och spillkyla av den mängd som sålts, certifieras senast vid en tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer med motsvarande antal ursprungsgarantier som annullerats enligt 12 §.

Ursprunget för energi som producerats med förnybara energikällor eller sålts som spillvärme eller spillkyla behöver dock inte certifieras med ursprungsgarantier, om överföringen av värme och kyla till förbrukning tekniskt sker så att ursprunget för värmen eller kylan inte är oklar, och ursprungsgarantier inte har ansökts för värmen eller kylan. Dessutom krävs det att energiinnehållet i de fossila bränslen som används av en produktionsanläggning som använder förnybara energikällor vid underhålls- och uppstartsituationer, under ett kalenderår uppgår till högst 4 procent av summan av energiinnehållet i de bränslen som använts i anläggningen.

En producent av värme och kyla som i annan affärsverksamhet än affärsverksamhet i anslutning till försäljning av värme och kyla lämnar sina kunder uppgifter om ursprunget för den värme eller kyla som producenten använder ska i enlighet med 1 mom. certifiera ursprunget för energin från förnybara energikällor samt för spillvärmen och spillkylan.

En förbrukare av värme och kyla som i sin marknadsföring anger att den värme eller kyla som den använder har producerats med förnybara energikällor eller är spillvärme eller spillkyla, ska i enlighet med 1 mom. certifiera ursprunget för energin från förnybara energikällor samt för spillvärmen och spillkylan eller på något annat sätt kunna visa att den värme eller kyla som använts har certifierats i enlighet med 1 mom.

11 §

Beviljande av ursprungsgaranti

Den i 21 § avsedda registerföraren ska bevilja ursprungsgaranti för energiformer enligt 3 §, om

- 1) energins produktionssätt har verifierats i enlighet med denna lag, och
- 2) energiproduktionsanläggningens innehavare har till registerföraren lämnat de uppgifter som krävs för beviljande av ursprungsgaranti.

Ursprungsgaranti beviljas en gång per kalendermånad på grundval av den mängd energi som producerats. Om produktionsmängden under en kalendermånad understiger en megawattimme beviljas ursprungsgarantin den kalendermånad under vilken den sammanlagda mängden producerad energi uppgår till en megawattimme.

Närmare bestämmelser om beviljande av ursprungsgaranti får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Annullering av ursprungsgaranti

En energiförsäljare och energiförbrukare som med ursprungsgaranti certifierar ursprunget för den energi de använder, ska utan ogrundat dröjsmål skriftligen eller på något annat sätt som registerföraren godkänner underrätta registerföraren, eller någon annan aktör som denne anvisar, om användningen av en ursprungsgaranti för ett ändamål enligt 7–10 §. Registerföraren ska annullera ursprungsgarantin genast när registerföraren fått kännedom om att garantin använts.

Närmare bestämmelser om annullering av ursprungsgaranti får utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Ogiltigförklarande av ursprungsgaranti

En registerförare ska på eget initiativ genast ogiltigförklara en ursprungsgaranti om den inte har använts inom 12 månader från den sista produktionsdagen för den energi som avses i ursprungsgarantin.

Närmare bestämmelser om ogiltigförklarande av ursprungsgaranti får utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Verifiering av en energiproduktionsanläggnings produktionssätt och energikällor

Ett bedömningsorgan ska verifiera en energiproduktionsanläggnings produktionssätt och energikällor (*verifieringsintyg*) innan ursprungsgarantier kan beviljas för den energi som produktionsanläggningen producerar. Ett verifieringsintyg som bedömningsorganet utfärdar ska även innehålla en bekräftelse på att den energi som energiproduktionsanläggningen producerar uppfyller villkoren för beviljande av ursprungsgaranti.

Ett verifieringsintyg gäller för viss tid. Innehavaren av en energiproduktionsanläggning ska se till att verifieringsintyget förnyas under dess giltighetstid, om de tekniska egenskaperna för produktionsanläggningens produktionssätt eller energikällorna den använder förändras med avseende på tidigare verifiering på ett sätt som inverkar eller kan inverka på beviljande av ursprungsgarantier för den energi som produktionsanläggningen producerar.

Närmare bestämmelser om verifiering, om de uppgifter som ska ingå i ett verifieringsintyg och om giltighetstiden för ett verifieringsintyg får utfärdas genom förordning av

statsrådet. Genom förordning av statsrådet kan det föreskrivas att annan verifiering likställs med den verifiering som avses i 1 mom.

15 §

Anmälan om en energiproduktionsanläggnings produktionsätt och energikällor

Innehavaren av en energiproduktionsanläggning ska till registerföraren lämna uppgifter om det produktionsätt och de energikällor som produktionsanläggningen använt för att producera den energimängd som ursprungsgarantin avser.

Närmare bestämmelser om det förfarande för lämnande av uppgifter som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 kap.

Erkännande av ursprungsgarantier

16 §

Erkännande av ursprungsgarantier som beviljats inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Ursprungsgarantier som i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i en EES-stat beviljats för förnybar energi, el som producerats med kärnkraft, spillvärme och spillkyla i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor ska erkännas för de användningsändamål som avses i 7–10 och 19 §. En ovan avsedd ursprungsgaranti behöver dock inte erkännas, om det föreligger grundade tvivel på dess riktighet, tillförlitlighet eller trovärdighet.

Arbets- och näringsministeriet kan på särskild begäran besluta om Finland erkänner ursprungsgarantier enligt 1 mom. från en viss EU- eller EES-stat för att användas för ett syfte enligt 7–10 och 19 §. Arbets- och näringsministeriet ska underrätta kommissionen om en vägran av erkännande och skälen till vägran. Om tillsynsmyndigheten eller en registerförare anser att erkännande av en viss EU- eller EES-stats ursprungsgarantier ska vägras, ska tillsynsmyndigheten eller registerföraren underrätta arbets- och näringsministeriet om det.

17 §

Erkännande av ursprungsgarantier som beviljats för el som producerats med högeffektiv kraftvärme inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Ursprungsgarantier som en annan EU- eller EES-stat har beviljat för el som producerats med högeffektiv kraftvärme ska erkännas som bevis på omständigheter enligt 3 § 1 mom. och 4 §. En ovan avsedd ursprungsgaranti behöver dock inte erkännas, om det föreligger grundade tvivel på dess riktighet, tillförlitlighet eller trovärdighet.

Arbets- och näringsministeriet kan på särskild begäran besluta om Finland erkänner ursprungsgarantier enligt 1 mom. från en viss EU- eller EES-stat. Arbets- och näringsministeriet ska underrätta kommissionen om en vägran av erkännande och skälen till vägran. Om tillsynsmyndigheten eller en registerförare anser att erkännande av en viss EU- eller EES-stats ursprungsgarantier ska vägras, ska tillsynsmyndigheten eller registerföraren underrätta arbets- och näringsministeriet om det.

18 §

Erkännande av ursprungsgarantier som i ett tredjeland beviljats för förnybar energi

Ursprungsgarantier som beviljats i ett tredjeland för energi som producerats med förnybara energikällor ska erkännas för användningsändamål enligt 7–10 och 19 §, om Europeiska unionen har ingått ett avtal om ömsesidigt erkännande av ursprungsgarantier med tredjelandet i fråga och energin importeras eller exporteras direkt från eller till det tredjelandet. En ovan avsedd ursprungsgaranti behöver dock inte erkännas, om det föreligger grundade tvivel på dess riktighet, tillförlitlighet eller trovärdighet.

Arbets- och näringsministeriet kan på särskild begäran besluta om Finland erkänner ursprungsgarantier enligt 1 mom. från ett visst tredjeland för att användas för ett syfte enligt 7–10 och 19 §. Arbets- och näringsministeriet ska underrätta kommissionen om en vägran av erkännande och skälen till vägran. Om tillsynsmyndigheten eller en registerförare anser att erkännandet av ett visst tredjelands ursprungsgarantier ska vägras, ska tillsynsmyndigheten eller registerföraren underrätta arbets- och näringsministeriet om det.

4 kap.

Bestämmelser som gäller elförsäljare

19 §

Skyldighet att ange elens ursprung

En elförsäljare ska minst en gång om året i de elfakturor som ges till slutförbrukarna av el ange varje energikällas andel av den el som slutförbrukaren köpt i enlighet med ett elförsäljningsavtal. Informationen ska i övrigt hållas lättillgänglig för slutförbrukarna av el på elförsäljarens webbplats eller på något annat motsvarande sätt som tydligt visas för slutförbrukarna i fakturorna eller deras bilagor.

I fakturorna eller deras bilagor ska anges varje energikällas andel av det totala utbudet av energikällor för den el som elförsäljaren sålt i Finland under det föregående året, på ett begripligt och enkelt jämförbart sätt. Informationen kan även lämnas på elförsäljarens webbplats eller på något annat motsvarande sätt som är lättillgängligt för slutförbrukarna av el, om det tydligt framgår av fakturorna eller deras bilagor var informationen finns tillgänglig. Informationen i fråga ska också lämnas för den el som säljs inom Europeiska unionen, om elförsäljaren är verksam i fler än en medlemsstat.

Andelen av de energikällor som avses i 1 och 2 mom. ska delas upp med minst följande exakthet:

- 1) förnybara energikällor,
- 2) kärnkraft,
- 3) fossila bränslen.

I den uppdelning enligt energikällor som elförsäljaren angett för elförbrukarna ska alla anskaffningskällor inbegripas både i fråga om den el som sålts till elförbrukare och den el som sålts till elförsäljare, med undantag av den balanskraft som balanskraftsenheten har levererat.

Andelen el som certifierats genom ursprungsgarantier såsom producerad från förnybara energikällor eller kärnkraft ska i fördelningen på motsvarande sätt enligt energikällor anges som el från förnybara energikällor eller kärnkraft. Med avseende på el med känt ursprung som inte härstammar från förnybara energikällor eller kärnkraft kan anges i fördelningen antingen enligt faktiskt produktionssätt eller med hjälp av residualmixen som Energimyndigheten publicerar. Andelen el som producerats med förnybara energikällor eller kärnkraft som inte har certifierats med ursprungsgarantier samt andelen el för vilken ur-

sprunget på energikällan är okänd ska anges med hjälp av residualmixen som Energimyndigheten publicerar.

20 §

Lämnande av uppgifter om mängden koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som uppkommer av energikällorna för el

En elförsäljare ska minst en gång om året i elfakturan eller i bilagor till den lämna uppgifter om mängden koldioxidutsläpp och radioaktivt avfall som uppkommit av de energikällor som använts för produktion av den el som elförsäljaren sålt under det föregående året. Informationen kan även lämnas på elförsäljarens webbplats eller på något annat motsvarande sätt som är lättillgängligt för slutförbrukarna av el, om det tydligt framgår av fakturorna eller deras bilagor var informationen i fråga finns tillgänglig.

I informationen enligt 1 mom. ska i fråga om de energikällor som använts för produktion av den el som en elförsäljare sålt under det föregående kalenderåret anges:

- 1) de specifika utsläppen av koldioxid i gram per kilowattimme,
- 2) mängden använt kärnbränsle i förhållande till den totala mängd el som sålts angiven i milligram per kilowattimme.

Vid angivande av specifika utsläpp av koldioxid ska nämnas de utsläppsfaktorer per energikälla och produktionssätt som har använts vid beräkningen av de specifika utsläppen samt metoden för uppdelning av utsläppen vid kombinerad produktion av el och värme. Uppgiften om mängden använt kärnbränsle kan antingen grunda sig på elförsäljarens elanskaffning eller på de uppgifter som använts och publicerats i tillsynsmyndighetens senaste beräkning av residualmixen. I fråga om el vars ursprung inte har certifierats med ursprungsgarantier används för angivande av mängden koldioxidutsläpp och använt kärnbränsle uppgifterna i den residualmix som beräknats av tillsynsmyndigheten. De specifika utsläppen av koldioxid från el med känt ursprung som härstammar från fossila energikällor kan dock anges antingen enligt de faktiska specifika koldioxidutsläppen eller residualmixen.

5 kap.

Registerförare och bedömningsorgan

21 §

Registerförare

Den stamnätsinnehavare som Energimyndigheten enligt 8 § i elmarknadslagen (588/2013) förordnat till systemansvarig stamnätsinnehavare är registerförare för ursprungsgarantiregistret för el.

Den överföringsnätsinnehavare som Energimyndigheten enligt 8 § i naturgasmarknadslagen förordnat till systemansvarig överföringsnätsinnehavare för naturgassystemet är registerförare för ursprungsgarantiregistret för gas.

Den systemansvariga överföringsnätsinnehavaren för det naturgassystem som avses i 2 mom. är registerförare för ursprungsgarantiregistret för väte.

Energimyndigheten är registerförare för ursprungsgarantiregistret för värme och kyla.

22 §

Registerförarens uppgifter

Registerföraren har till uppgift att bevilja, överföra, annullera och ogiltigförklara ursprungsgarantier för energi på ett sätt som är jämlikt och icke-diskriminerande för parterna

på energimarknaden. Beviljande, överföring, annullering och ogiltigförklarande av ursprungsgarantier ska ordnas så att ursprungsgarantierna är korrekta, tillförlitliga och svåra att förfälska och de krav som ställs på beviljande, överföring, annullering och ogiltigförklarade av ursprungsgarantier ska uppfylla standarden CEN-EN 16325. Registerföraren ska i den utsträckning det behövs för en tillbörlig skötsel av uppgifterna följa branschens utveckling nationellt och internationellt samt delta i det europeiska samarbetet kring utvecklandet av ursprungsgarantisystemet.

Registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte ska se till att den personal som sköter uppgifterna som registerförare har lämplig utbildning och tillräckligt djupgående sakkunskap om den berörda energiformen för uppgifterna som registerförare enligt denna lag.

Registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte ska underrätta tillsynsmyndigheten om registerföraren misstänker att en innehavare av en energiproduktionsanläggning eller någon annan användare av registret har brutit mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den.

Registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte får anförtro skötseln av uppgiften åt ett helägt dotterbolag. Vad som i denna lag föreskrivs om registerföraren tillämpas även på dotterbolaget när det sköter registerförarens uppgifter. Registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte kan helt eller delvis skaffa de tjänster som behövs för skötseln av uppgifterna från en sådan tjänsteproducent som är registerförarens avtalspartner. Registerföraren ansvarar för en tillbörlig skötsel av uppdraget.

Närmare bestämmelser om registerförarens uppgifter enligt 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Krav som gäller registren

Ett ursprungsgarantiregister ska vara elektroniskt. Registrets egenskaper ska stödja en tillbörlig skötsel av registerförarens uppgifter.

Närmare bestämmelser om kraven för ursprungsgarantiregistren och för beviljande, överföring, annullering och ogiltigförklarande av ursprungsgarantier i registren får utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 §

Prissättning av och villkor för registerförarens tjänster

Prissättningen av tjänster i anslutning till beviljande och överföring av ursprungsgarantier för el, gas och väte ska vara skälig och den ska grunda sig på kostnaderna för skötseln av de uppgifter som avses i denna lag. Registerföraren för ursprungsgarantiregistret för el, gas och väte ska sträva efter kostnadseffektivitet i sin verksamhet. Med tjänsteavgifterna kan täckas de skäliga kostnader som uppstår för registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte vid fullgörandet av de skyldigheter som följer av denna lag samt en skälig vinst för skötseln av tjänsten.

I villkoren för registerförarens tjänster ska hänsyn tas till mindre producenters möjligheter att utnyttja ursprungsgarantisystemet.

Någon separat avgift får inte tas ut för annullering och ogiltigförklaring av ursprungsgarantier. Priserna och villkoren för tjänsterna ska publiceras på registerförarens webbplats.

Närmare bestämmelser om villkoren för registerförarens tjänster får utfärdas genom förordning av statsrådet. Dessutom får närmare bestämmelser om prissättningen av tjänster som tillhandahålls av registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte utfärdas genom förordning av statsrådet.

25 §

Krav som gäller bedömningsorgan samt godkännande av bedömningsorgan

Ett bedömningsorgan ska uppfylla följande krav:

- 1) organet ska vara oberoende i funktionellt och ekonomiskt hänseende när det sköter uppgifter som bedömningsorgan enligt denna lag,
- 2) organets personal ska ha en god teknisk och yrkesmässig utbildning samt tillräckligt omfattande erfarenhet med tanke på uppgifterna som bedömningsorgan enligt denna lag, och
- 3) organet ska använda en tillförlitlig metod med vars hjälp överensstämelsen med kraven på energins ursprung säkerställs, samt behöriga anvisningar för verksamheten och uppföljningen av den.

Tillsynsmyndigheten ska godkänna en sammanslutning som uppfyller kraven som ett i denna lag avsett bedömningsorgan. I beslutet om godkännande fastställs bedömningsorganets kompetensområde samt meddelas de bestämmelser om bedömningsorganets verksamhet som behövs för att trygga allmänna och enskilda intressen. Godkännandet kan av särskilda skäl meddelas för viss tid.

Närmare bestämmelser om kraven för bedömningsorgan enligt 1 mom. och om godkännande av bedömningsorgan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

26 §

Ändring och återkallande av godkännande av bedömningsorgan

Ett bedömningsorgan ska underrätta tillsynsmyndigheten om sådana förändringar i verksamheten som har verkningar för hur kraven enligt 25 § 1 mom. uppfylls.

Tillsynsmyndigheten kan ändra en bestämmelse i ett beslut om godkännande, om det är behövligt för att säkerställa att bedömningsorganets uppgifter utförs på ett behörigt sätt. Ett ärende som gäller ändring av en bestämmelse kan även inledas på ansökan av bedömningsorganet.

Om ett bedömningsorgan väsentligen handlar i strid med denna lag, bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller bestämmelserna i beslutet om godkännande, eller inte uppfyller kraven för godkännande enligt 25 § 1 mom., kan tillsynsmyndigheten ge bedömningsorganet en anmärkning eller en varning.

Tillsynsmyndigheten kan återkalla godkännandet av ett bedömningsorgan, om

- 1) det i ansökan har lämnats felaktiga eller bristfälliga uppgifter som i väsentlig grad har påverkat godkännandet av organet,
- 2) bedömningsorganet inte längre uppfyller villkoren för godkännande eller bedömningsorganet på ett väsentligt sätt har försummat eller brutit mot en skyldighet eller begränsning enligt denna lag eller mot en bestämmelse i beslutet och trots anmärkningar och varningar inte har rättat till bristerna i verksamheten.

Tillsynsmyndigheten ska återkalla godkännandet av bedömningsorganet, om bedömningsorganet ansöker om det.

27 §

Bedömningsorganens uppgifter

Ett bedömningsorgan ska utföra verifiering som avses i 14 § samt utfärda verifieringsintyg.

Ett bedömningsorgan ska underrätta tillsynsmyndigheten om det misstänker att innehavaren av en energiproduktionsanläggning eller någon annan användare av registret har brutit mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av den.

1050/2021

28 §

Tjänsteansvar

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på personer som är anställda hos en registerförare för ett ursprungsgarantiregister för el, gas och väte samt hos ett bedömningsorgan, när de sköter offentliga förvaltningsuppgifter enligt denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

6 kap.

Tillsyn

29 §

Tillsynsmyndighet

Energimyndigheten är tillsynsmyndighet enligt denna lag och övervakar efterlevnaden av denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den samt fullgör sina övriga uppgifter enligt denna lag.

Trots vad som föreskrivs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den övervakar konsumentombudsmannen med stöd av konsumentskyddslagen (38/1978) marknadsföringens lagenlighet när el, gas, väte, värme eller kyla marknadsförs för konsumenterna.

30 §

Metoder och villkor som fastställs av tillsynsmyndigheten

Tillsynsmyndigheten ska genom sitt beslut fastställa följande metoder och villkor som ska iakttas av registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte, innan metoderna och villkoren tas i bruk:

1) metoder för att bestämma en skälig vinst för tjänster i samband med beviljande och överföring av ursprungsgarantier samt metoder för bestämmande av avgifter för beviljande och överföring av ursprungsgarantier,

2) villkor för tjänster i samband med beviljande och överföring av ursprungsgarantier.

Beslutet om fastställande ska baseras på de grunder för tjänstevillkoren och prissättningen av tjänsterna som föreskrivs i 24 §.

31 §

Tillsynsmyndighetens rätt att få uppgifter

För tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av de bestämmelser som utfärdats med stöd av den har tillsynsmyndigheten rätt att av en energiförsäljare få nödvändiga uppgifter om

1) mängderna såld energi,

2) andelen såld energi som certifierats som förnybar energi, som el som producerats med kärnkraft eller som spillvärme eller spillkyla,

3) annullerade ursprungsgarantier,

4) de data som använts vid beräkningen av energimixen.

Tillsynsmyndigheten har dessutom rätt att för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av de bestämmelser som utfärdats med stöd av den få nödvändiga uppgifter av elförsäljare om sådana fakturor och bilagorna till dem som hänför sig till uppfyllandet av skyldigheterna enligt 19 och 20 §.

För tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av de bestämmelser som utfärdats med stöd av den har tillsynsmyndigheten rätt att av innehavaren av en energiproduktionsanläggning som ansökt om eller beviljats ursprungsgaranti för energi få nödvändiga uppgifter om

- 1) produktionsanläggningens produktionsätt,
- 2) de energikällor produktionsanläggningen använder och den energimängd den producerar.

Tillsynsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av registerförarna för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte samt av ett bedömningsorgan få de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om en registerförare anförtrott skötseln av uppgiften åt ett helägt dotterbolag enligt 22 § 4 mom., gäller tillsynsmyndighetens rätt att få uppgifter enligt detta moment också det helägda dotterbolaget.

32 §

Tillsynsmyndighetens inspektionsrätt

Tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till utrymmen som energiförsäljare, innehavare av energiproduktionsanläggningar, registerförare för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte och bedömningsorgan har i sin besittning, om det behövs för den tillsyn som avses i denna lag, samt utföra inspektioner i utrymmena och vidta andra åtgärder som tillsynen förutsätter. Vid inspektionen ska bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

Tillsynsåtgärder får utsträckas till utrymmen som används för boende av permanent natur endast om det finns anledning att misstänka att ett brott enligt 16 kap. 8 §, 30 kap. 1 § eller 33 kap. 1 § i strafflagen (39/1889) har begåtts och inspektionen är nödvändig för att utreda de omständigheter som är föremål för inspektionen.

Den som är föremål för en inspektion ska bistå tillsynsmyndigheten vid inspektionen.

Vid en inspektion har tillsynsmyndigheten rätt att omhänderta dokument samt övrigt material från en energiförsäljare, en energiproduktionsanläggningsinnehavare, en registerförare för ursprungsgarantiregistren för el, gas och väte samt från ett bedömningsorgan, om det är nödvändigt för att syftet med inspektionen ska nås. Materialet ska återlämnas så snart det inte längre behövs för inspektionen.

33 §

Åtgärder vid överträdelse eller försummelse

Tillsynsmyndigheten kan

1) förbjuda den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den att fortsätta med eller upprepa det förfarande som strider mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den,

2) förelägga den som bryter mot denna lag eller mot bestämmelser som utfärdats eller föreskrifter som meddelats med stöd av den att fullgöra sina skyldigheter eller att på något annat sätt rätta sina överträdelser eller försummelser.

Tillsynsmyndigheten kan förena sitt förbud eller sitt föreläggande enligt denna lag med vite eller med hot om tvångutförande eller hot om avbrytande. Bestämmelser om vite samt om hot om tvångutförande eller hot om avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

Särskilda bestämmelser

34 §

Styrning och uppföljning

Den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av verkställigheten av denna lag hör till arbets- och näringsministeriets uppgifter.

35 §

Bevarande av uppgifter

Energiförsäljare ska se till att tillförlitligheten av de uppgifter som avses i 31 § 1 och 2 mom. kan säkerställas i sex år från utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller.

Innehavaren av en energiproduktionsanläggning ska se till att tillförlitligheten av de uppgifter som avses i 31 § 3 mom. kan säkerställas i sex år från utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller.

Registerförarna ska se till att tillförlitligheten av de uppgifter som avser beviljande, överföring, annullering och ogiltigförklarande av ursprungsgarantier kan säkerställas i sex år från utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller.

Bedömningsorganen ska se till att tillförlitligheten av de uppgifter som är väsentliga med tanke på utförandet av uppgifterna enligt 27 § kan säkerställas i sex år från utgången av det kalenderår som uppgifterna gäller.

36 §

Sökande av ändring i beslut av arbets- och näringsministeriet och tillsynsmyndigheten

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

37 §

Sökande av ändring i beslut av registerförare och bedömningsorgan

Omprövning får begäras av ett beslut som en registerförare eller ett bedömningsorgan har fattat med stöd av denna lag. Bestämmelser om begäran av omprövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

38 §

Verkställighet av beslut

Ett beslut som tillsynsmyndigheten har fattat med stöd av 33 § 1 och 2 mom. ska iakttas även om det överklagas, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat.

39 §

Avgifter

Bestämmelser om när Energimyndighetens prestationer enligt denna lag ska vara avgiftsbelagda, om de allmänna grunderna för storleken på avgifterna samt om de övriga grunderna för avgifterna finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Trots vad som föreskrivs i 6 § 1 mom. i lagen om grunderna för avgifter till staten får avgifter som hänför sig till ursprungsgarantiregistret för värme och kyla fastställas till ett lägre belopp än prestationens självkostnadsvärde.

Energimyndighetens avgifter enligt denna lag är direkt utsökningsbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

8 kap.

Ikraftträdande

40 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 3 december 2021.

Genom denna lag upphävs lagen om certifiering och angivande av elens ursprung (1129/2003), nedan *den upphävda lagen*.

Skyldigheten enligt 7 § i denna lag att certifiera ursprunget för el som producerats med kärnkraft samt 8–10 § i denna lag tillämpas dock först från och med den 1 juli 2022.

Dessutom tillämpas 19 § 5 mom. i denna lag vid angivande av el som producerats med kärnkraft först från och med den 1 juli 2022. Annan el än el från förnybara energikällor och vars ursprung är känt kan antingen anges enligt det faktiska produktionssättet eller med hjälp av residualmixen fram till den 30 juni 2022.

En i 21 § avsedd registerförare ska senast den 1 april 2022 ta i bruk ett sådant ursprungsgarantiregister som avses i 23 §. Registerföraren ska bevilja ursprungsgarantier för energi som producerats efter det att denna lag trädde i kraft. För el som har producerats före den 1 januari 2022 beviljas ursprungsgarantier enligt den upphävda lagen.

Trots vad som föreskrivs i 14 § kan innehavaren av en energiproduktionsanläggning fram till den 30 juni 2022 visa att energiproduktionsanläggningens produktionssätt och energikällor har verifierats på det sätt som förutsätts i denna lag redan före den verifiering som avses i 14 § 1 mom. eller en därmed jämförbar verifiering, om innehavaren på ett tillförlitligt sätt kan visa att energiproduktionsanläggningens produktionssätt och energikällor har uppfyllt villkoren för beviljande av ursprungsgaranti.

41 §

Biogascertifikat

Registerföraren för ursprungsgarantiregistret för gas får inte bevilja ursprungsgaranti för en förnybar gas som har beviljats biogascertifikat. Registerföraren får dock vid ikraftträdandet av denna lag eller därefter efter anmälan av en innehavare av ett biogascertifikat ändra ett biogascertifikat som registrerats i biogascertifikatregistret till en ursprungsgaranti för gas enligt 8 §. Anmälan ska göras senast den 31 maj 2022.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 13 § ska registerföraren för ursprungsgarantiregistret för gas på eget initiativ genast ogiltigförklara ett biogascertifikat som i enlighet med 1 mom. konverterats till en ursprungsgaranti, om den konverterade ursprungsgarantin inte har använts inom 18 månader från den sista produktionsdagen för den energi som ursprungsgarantin avser.

1050/2021

Helsingfors den 3 december 2021

Republikens President
Sauli Niinistö

Näringsminister Mika Lintilä